مقاله پژوهشی
(Originalpaper)

بررسی ویژگی‌های استاد توانمند از دیدگاه اساتید دانشگاه علوم پزشکی کردستان

زاهد رضایی[۱]، دکتر احمد وهابی[۲]، غفار کریمیان‌پور*[۳]، یزدان حبیبی[۱]، برهان منصوری[۴]

۱- کمیته تحقیقات دانشجویی، دانشگاه علوم پزشکی کردستان، سنندج، ایران.

۲- استادیار، گروه علوم آزمایشگاهی، دانشکده پیراپزشکی، دانشگاه علوم پزشکی کردستان، سنندج، ایران.

۳- باشگاه پژوهشگران جوان و نخبگان، واحد کرمانشاه، دانشگاه آزاد اسلامی، کرمانشاه، ایران.

۴- استادیار، مرکز تحقیقات مسمومیت ها و سوء مصرف داروها، دانشگاه علوم پزشکی بیرجند، بیرجند، ایران.

پست الکترونیک: karimiangh@uma.ac.ir

چکیده

زمینه و هدف: اعضای هیئت‌علمی به‌عنوان ارکان اصلی دانشگاه، نقش مهمی در تعیین کیفیت نظام آموزش عالی دارند که با شناخت ویژگی‌های مطلوب آن‌ها می‌توان کیفیت آموزشی و اثربخشی نظام آموزشی را ارتقا بخشید. هدف از انجام این پژوهش بررسی ویژگی‌های استاد توانمند از دیدگاه اساتید دانشگاه علوم پزشکی کردستان در سال ۱۳۹۴ بود.

مواد و روش‌کار: پژوهش حاضر یک مطالعه‌ی توصیفی از نوع مقطعی بود. جامعه‌ی مورد بررسی شامل تمامی اساتید دانشگاه علوم پزشکی کردستان بودند که از بین آن‌ها تعداد ۱۲۰ نفر به روش تصادفی ساده انتخاب و مورد مطالعه قرار گرفتند. ابزار گردآوری داده‌ها پرسشنامه‌ای مشتمل بر دو بخش سؤالات دموگرافیک و سؤالات مربوط به ویژگی‌های استاد توانمند بود که توسط اساتید تکمیل گردید. داده‌های جمع‌آوری شده با استفاده نرم افزار SPSS نسخه ۲۲ و فرمول‌های آمار توصیفی (فراوانی، میانگین، انحراف معیار) و آمار استنباطی (تی مستقل و تحلیل واریانس یک راهه و آزمون تعقیبی LSD) تجزیه و تحلیل گردید.

یافته‌ها: ۷۷ نفر از نمونه‌های مورد بررسی، مذکر و ۴۳ نفر مؤنث بودند. میانگین و انحراف استاندارد سن و سابقه خدمت اساتید به ترتیب برابر با ۴/۵۱±۴۲ و ۰/۶۵±۲/۲۰ بود. میانگین و انحراف استاندارد مولفه‌های یک استاد توانمند شامل: مولفه‌ی روش تدریس ۰/۸۳±۳/۸۹، شخصیت فردی۰/۹۳±۳/۷۹، ارتباط بین فردی ۰/۷۲±۳/۶۴، ارزشیابی ۰/۷۶±۳/۷۷، دانش پژوهی ۰/۷۹±۳/۶۷ و رعایت قوانین ۰/۸۳±۳/۸۷ بود. مهم‌ترین اولویت اساتید، حیطه روش تدریس و کم‌اهمیت‌ترین اولویت دانش پژوهی بود.

نتیجه‌گیری: تسلط استاد در درس مورد تدریس از مهم‌ترین ویژگی استاد توانمند از دیدگاه اساتید می‌باشد که باید به آن توجه ویژه نمود. لذا دانشگاه‌ها بایستی در انتخاب اساتید، از مدرسین با توان علمی بالا استفاده نمایند.

واژه‌های کلیدی: استاد توانمند، ویژگی، دانشگاه، کردستان

[Downloaded from zanko.muk.ac.ir on 2026-11-27]

مقدمه

آموزش از عمده‌ترین رسالت‌های یک دانشگاه و از وظایف مهم اعضای هیئت‌علمی بوده و ارتقای کیفیت آن منجر به ارتقای کیفیت آموزش دانشگاه می‌گردد (۱ و ۲). امروزه این باور غلط وجود دارد که هر فرد عالمی معلم تصور می‌شود، درحالی‌که چنین ادعایی همیشه صادق نیست و بسیاری از افراد متخصص و خبره نمی‌توانند در هنر تدریس موفقیت چندانی کسب کنند (۳). مطابق دیدگاه طراحی سیستماتیک آموزش، استاد اساسی‌ترین عامل برای ایجاد موفقیت مطلوب در تحقق هدف‌های آموزشی است (۴). وجود اعضای هیئت‌علمی با خصوصیات و ویژگی‌های مطلوب موجب می‌شود که دانشجویان با انگیزه و رغبت بیش‌تری به دنبال یادگیری موضوعات درسی، کسب مهارت‌های فنی و دانش مرتبط باشند. آن‌ها می‌توانند با اندیشه‌هایی که دارند بر روی هزاران نفر اثر بگذارند. درواقع استاد است که می‌تواند نقص کتاب‌های درسی و کمبود امکانات آموزشی را جبران کند و یا برعکس موضوع تدریس را با عدم توانایی در ایجاد روابط عاطفی به محیط غیرفعال و غیر جذاب تبدیل کند (۵).

داشتن تمام ویژگی‌های مطلوب برای یک استاد امکان‌پذیر نیست به همین دلیل است که هر سازمانی معیارهای مختلف خود را برای شایستگی و توانمندی اساتید خود تعیین می‌کند زیرا یک استاد خوب و توانمند با داشتن ویژگی‌های مناسب و مطلوب می‌تواند در ارتقا و اعتبار یک سازمان آموزشی مؤثر باشد. امروزه با توجه به پیشرفت سریع علوم و تکنولوژی، نمی‌توان به‌تمامی دانش دست‌یافت و از طرف دیگر نمی‌توان هر فردی را با هر ویژگی به امر مهم تدریس گمارد (۴). با توجه به این واقعیت که نقش مهم استاد و تعامل بین استاد و دانشجو در امر آموزش و همچنین شناخت ویژگی‌های یک استاد خوب و مطلوب در موفقیت دانشگاه در تربیت نیروهای مهم و ارزشمند بسیار مهم است؛ لذا دانشگاه‌ها بایستی به این مسئله توجه ویژه‌ای داشته باشند و در جذب و به‌کارگیری مدرسین، خصوصیات مهم آموزشی و تربیتی آن‌ها را مدنظر داشته باشند. ازآنجایی‌که اساتید مرکز فعالیت‌های حرفه‌ای شناخته می‌شوند (۶) و با روح و روان و احساسات فراگیران سروکار دارند باید دارای ویژگی‌های مطلوبی باشند تا قادر به افزایش اعتبار و شهرت یک مؤسسه آموزشی گردند. بنابراین شناخت ویژگی‌های مطلوب یک مدرس اهمیت بالایی پیدا خواهد کرد (۵). از طرف دیگر به نظر می‌رسد که با شناسایی ویژگی‌های مطلوب یک مدرس بتوان کیفیت آموزشی و اثربخشی اعضای هیئت‌علمی در دانشگاه‌ها را ارتقا بخشیم (۷). تحقیقات معدودی به بررسی ویژگیهای استاد توانمند پرداخته اند. نتایج مطالعه والی و همکاران نشان داد که اولویت‌های اساتید از دیدگاه اساتید به ترتیب حیطه‌های روش تدریس و قوانین آموزشی بود و بین دیدگاههای زن و مرد نسبت به ویژگیهای استاد توانمند تفاوت وجود دارد (۸). مطالعه گشمرد و همکاران نشان داد که اساتید، ویژگی هایی همچون تسلط استاد در درس مورد تدریس، صداقت در گفتار و رفتار، ارائه مطالب جدید، داشتن برنامه‌ریزی منظم جهت ارائه دروس و دانشجویان: تسلط استاد در درس مورد تدریس، صداقت در رفتار و گفتار، ارائه جذاب مطالب درسی و داشتن برنامه‌ریزی منظم جهت ارائه دروس را خیلی مهم دانستند (۴). مطالعه پیمان و همکاران نشان داد که بیشترین میانگین به ترتیب مربوط به حیطه های روش تدریس، ارتباطات بین فردی، ویژگی‌های فردی استاد و دانش‌پژوهی استاد بود (۹). از آنجایی‌که اعضای هیئت‌علمی یکی از ارکان اصلی نظام آموزشی و به‌عنوان عاملی اثرگذار در فرآیند آموزشی به شمار می‌روند، ارزشیابی یک استاد

[Downloaded from zanko.muk.ac.ir on 2026-11-27]

توانمند از اولویت‌های مهم یک مؤسسه آموزشی محسوب می‌شود. یکی از مهم‌ترین راه‌های ایجاد تغییر در افراد، ارزیابی رفتار و عملکرد آن‌ها از دیدگاه خود آن‌هاست زیرا فرد، انتقاد از خود را راحت‌تر پذیرش و سریعتر در مسیر تغییر قرار خواهد گرفت. از آنجا که ارزشیابی دورنی اساتید می‌تواند منجر به تغییرات درونی بیشتری در اساتید شود مطالعه حاضر با هدف بررسی دیدگاه اساتید دانشگاه علوم پزشکی کردستان در ارتباط با ویژگی‌های یک استاد توانمند دانشگاهی طراحی و اجرا گردید.

مواد و روش‌کار

این تحقیق مقطعی از نوع توصیفی بود. جامعه آماری مطالعه شامل تمام اساتید عضو هیات علمی دانشگاه علوم پزشکی کردستان بود که با استفاده از روش نمونه گیری در دسترس تعداد ۱۲۰ نفر به عنوان نمونه انتخاب شدند. معیار ورود به پژوهش، عضویت در بخش هیات علمی و داشتن حداقل یک سال سابقه تدریس و معیار خروج عدم تمایل به پاسخ دهی به پرسشنامه بود. برای جمع‌آوری داده‌ها از پرسشنامه طراحی شده توسط والی و همکاران (سال۱۳۹۲) استفاده‌شده است (۸) روایی محتوایی پرسشنامه مورد تایید اساتید صاحب‌نظر قرار گرفته و پایایی آن ۰/۸۹ گزارش شده است. این پرسشنامه مشتمل بر دو قسمت است، قسمت اول شامل مشخصات جمعیت شناختی (سن، جنس، رشته تحصیلی، رتبه علمی، وضعیت تأهل، وضعیت استخدامی، دانشکده‌ی محل خدمت و سابقه‌ی تدریس) قسمت دوم مشتمل بر ۴۹ سؤال در مورد معیارهای یک استاد توانمند دانشگاهی است که در پنج حیطه دسته‌بندی گردیده که با معیار پنج درجه‌ای لیکرتی از بی اهمیت (۱) تا بسیار مهم (۵) ارزیابی می‌گردد و دارای ۵ حیطه روش تدریس (۱۴ سؤال)، شخصیت فردی (۱۰ سؤال)، مهارت ارزشیابی (۷ سؤال)، ارتباط بین فردی (۱۰ سؤال)، دانش‌پژوهی (۴ سؤال) و رعایت قوانین آموزشی (۵ سؤال) است. با توجه به اینکه تعداد اساتید کم بودند پرسشنامه به‌صورت سرشماری در اختیار تمامی اساتید علاقه‌مند به همکاری قرار داده شد که در نهایت ۱۲۰ پرسشنامه کامل شده جمع‌آوری و مورد بررسی قرار گرفتند. داشتن حداقل یک سال سابقه تدریس و عضویت به عنوان هیات علمی ملاک ورود نمونه‌ها به پژوهش بود. برای انجام پژوهش از کمیته پژوهش کد اخلاق دریافت و مجوز اجرای پرسشنامه‌های پژوهش اخذ شد. در حین توزیع پرسشنامه، توضیحات لازم در مورد هدف پژوهش و اهمیت انجام آن در اختیار نمونه‌ها قرار گرفته و رضایت آن‌ها برای شرکت در پژوهش جلب شد. پس از وارد نمودن داده‌های متغیرهای مربوط به پرسشنامه جمعیت شناختی (سن، جنس، رشته تحصیلی، رتبه علمی، وضعیت تأهل، وضعیت استخدامی، دانشکده‌ی محل خدمت و سابقه‌ی تدریس) و پرسشنامه استاد توانمند در نسخه ۲۲ نرم‌افزار SPSS، برای توصیف، تجزیه و تحلیل داده‌ها از آمار توصیفی مطالعه شامل فراوانی مطلق و نسبی، میانگین و انحراف معیار برای پاسخ به اهداف توصیفی مطالعه استفاده شد. به‌منظور بررسی نرمال بودن توزیع داده‌ها از آزمون کولموگرف اسمیرنوف استفاده گردید و با توجه به اینکه توزیع داده‌ها نرمال بود از آزمون‌های آماری پارامتریک استفاده شد. به‌منظور بررسی رابطه بین متغیر حضور در کلاس درس و متغیرهای دوحالته مثل جنس از آزمون آماری t مستقل و در مورد متغیرهای سه‌حالته و بیشتر از آزمون آماری تحلیل واریانس یک طرفه (ANOVA) و آزمون تعقیبی حداقل تفاوت معنی‌دار شفر (LSD) استفاده گردید.

[Downloaded from zanko.muk.ac.ir on 2026-11-27]

یافته‌ها

از ۱۲۵ پرسشنامه توزیع‌شده ۱۲۰ پرسشنامه به‌طور کامل و صحیح پاسخ‌داده شده‌اند. میانگین سنی نمونه‌های موردبررسی ۷/۷۴±۴۱/۱۸ سال بود. کمترین و بیشترین سن نمونه‌های موردبررسی، ۲۶ و ۵۹ سال بود. ۷۷ نفر از نمونه‌های موردبررسی، مذکر و ۴۳ نفر مؤنث بودند. میانگین سابقه خدمت اساتید ۶/۵۷± ۹/۳۳ بود و کمترین سابقه و بیشترین سابقه نمونه‌های مورد بررسی ۱ و ۲۸ سال بود. ۷۹ نفر از نمونه‌های موردبررسی در رشته علوم پایه و ۴۱ نفر دارای تخصص یا فوق تخصص بالینی بودند. ۹۵ نفر از نمونه‌های موردبررسی متأهل و ۲۵ نفر مجرد بودند. ۳۷ نفر دارای مدرک فوق‌لیسانس، ۴۰ نفر دارای مدرک دکتری تخصصی و ۴۳ نفر (دارای مدرک تخصص یا فوق تخصص بالینی بودند. از نظر پایه علمی ۳۷ نفر دارای پایه علمی مربی، ۷۲ نفر دارای پایه علمی استادیاری، ۷ نفر دارای پایه علمی دانشیاری و ۳ نفر دارای پایه علمی استادی بودند. ۶۲ نفر از نمونه‌های موردبررسی از دانشکده پزشکی، ۱۳ نفر از دانشکده پیراپزشکی، ۱۹ نفر از دانشکده بهداشت، ۲۰ نفر از دانشکده پرستاری مامایی و ۶ نفر از دانشکده دندان‌پزشکی بودند.

جدول۱: توزیع فراوانی مطلق، نسبی، میانگین و انحراف معیار نظرات اساتید دانشگاه علوم پزشکی کردستان در مورد ویژگی‌های استاد توانمند ،سال ۱۳۹٤

حیطه ها		گویه های مورد بررسی	بی اهمیت	کم اهمیت	نسبتا مهم	مهم	خیلی مهم	M±SD
			تعداد (٪)	تعداد (٪)	تعداد (٪)	تعداد (٪)	تعداد (٪)	
روش تدریس	۱	تسلط استاد بر موضوع درس	۰	(۱۹/۲)۲۳	(۱۷/۵)۲۱	(۱۰/۰)۱۰	(۵۳/۳)۶۴	۳/۹۸±۱/۲۱
	۲	داشتن برنامه درسی مشخص(syllabus) در طول کلاس	۰	(۱۵/۰)۱۸	(۲۰/۰)۲۴	(۲۳/۳)۲۸	(۴۱/۷)۵۰	۳/۹۲±۱/۱۰
	۳	ارائه مباحث درسی به طور پیوسته و مفهوم دار	۰	(۲۰/۰)۲۴	(۱۵/۰)۱۸	(۱۹/۲)۲۳	(۴۵/۸)۵۵	۳/۹۱±۱/۱۸
	۴	داشتن برنامه ریزی و طرح درس و بیان ان برای دانشجو	(۰/۸)۱	(۱۳/۳)۱۶	(۱۹/۲)۲۳	(۲۸/۳)۳۴	(۳۸/۳)۴۶	۳/۹۰±۱/۰۸
	۵	ارائه مطالب و محتوا براساس سطح و درک دانشجو	۰	(۱۴/۲)۱۷	(۲۱/۷)۲۶	(۲۶/۷)۳۲	(۳۷/۵)۴۵	۳/۹۰±۱/۰۷
	۶	ارائه مطالب جدید علمی	۰	(۱۰/۸)۱۳	(۲۴/۲)۲۹	(۲۰/۸)۲۵	(۴۴/۲)۵۳	۳/۹۸±۱/۰۶
	۷	آمادگی برای ارائه مطلب	۰	(۱۴/۲)۱۷	(۲۴/۲)۲۹	(۲۶/۷)۳۲	(۳۵/۰)۴۲	۳/۸۳±۱/۰۶
	۸	ایجاد زمینه خلاقیت فکری در دانشجویان	۰	(۱۳/۳)۱۶	(۲۲/۵)۲۷	(۳۳/۳)۴۰	(۳۰/۸)۳۷	۳/۸۲±۱/۰۲
	۹	مرور خلاصه درس گذشته و ربط دادن آن با مطالب جدید	۰	(۱۵/۸)۱۹	(۲۲/۵)۲۷	(۲۶/۷)۳۲	(۳۵/۰)۴۲	۳/۸۱±۱/۰۸
	۱۰	استفاده از مثال های عینی و عملی در ارائه مطالب درسی		(۱۰/۰)۱۲	(۲۴/۲)۲۹	(۳۰/۰)۳۶	(۳۵/۸)۴۳	۳/۹۲±۱/۰۰۱
	۱۱	شرکت دادن دانشجو در مباحث درسی	۰	(۱۵/۰)۱۸	(۲۱/۷)۲۶	(۲۴/۲)۲۹	(۳۹/۲)۴۷	۳/۸۸±۱/۰۹
	۱۲	ایجاد انگیزه در دانشجو برای مطالعه و تحقیق	۰	(۱۷/۵)۲۱	(۱۹/۲)۲۳	(۳۰/۰)۳۶	(۳۳/۳)۴۰	۳/۷۹±۱/۰۹
	۱۳	توجه به خلاقیت و نوآوری در روش تدریس	۰	(۱۵/۰)۱۸	(۲۲/۵)۲۷	(۲۹/۲)۳۵	(۳۳/۳)۴۰	۳/۸۱±۱/۰۶
	۱۴	استفاده مناسب از وسایل کمک آموزشی	۰	(۲۰/۰)۲۴	(۲۲/۵)۲۷	(۳۶/۷)۴۴	(۲۰/۸)۲۵	۳/۵۸±۱/۰۳
شخصیت فردی	۱۵	آراستگی ظاهر(داشتن ظاهر مرتب و آراسته)	۰	(۱۳/۳)۱۶	(۲۲/۵)۲۷	(۲۵/۸)۳۱	(۳۸/۳)۴۶	۳/۸۹±۱/۰۶
	۱۶	شیوه بیان خوب و مسلط(صدا و لهجه مدرس)	(۱/۷)۲	(۲۱/۷)۲۶	(۳۸/۳)۳	(۲۰/۸)۲۵	(۱۷/۵)۲۱	۳/۳۱±۱/۰۵
	۱۷	خوش خط بودن مدرس	۰	(۱۶/۷)۲۰	(۳۷/۵)۴۵	(۲۶/۷)۳۲	(۱۸/۳)۲۲	۳/۹۰±۱/۰۸
	۱۸	حرکات و راه رفتن استاد	۰	(۱۰/۰)۱۲	(۲۰/۸)۲۵	(۲۰/۰)۲۴	(۴۹/۲)۵۹	۴/۰۸±۱/۰۵

[Downloaded from zanko.muk.ac.ir on 2026-11-27]

	۱۹	صداقت در رفتار و گفتار	۰	(۱۲/۵)۱۵	(۲۳/۳)۲۸	(۲۵/۰)۳۰	(۳۹/۲)۴۷	۳/۹۱±۱/۰۶
	۲۰	میزان علاقه و نگرش مدرس به رشته تحصیلی	۰	(۱۳/۳)۱۶	(۲۵/۰)۳۰	(۲۳/۳)۲۸	(۳۸/۳)۴۶	۳/۸۷±۱/۰۷
	۲۱	انتقاد پذیری استاد و منطقی بودن	(۰/۰۸)۱	(۱۵/۰)۱۸	(۴۵/۰)۵۴	(۲۵/۰)۳۴	(۱۴/۲)۱۷	۳/۳۷±۰/۹۳
	۲۲	شوخ طبعی استاد	۰	(۱۷/۵)۲۱	(۲۶/۷)۳۲	(۲۱/۷)۲۶	(۳۴/۲)۴۱	۳/۷۳±۱/۱۱
	۲۳	قاطعیت و سخت گیری استاد(جدیت و اقتدار)	۰	(۱۰/۸)۱۳	(۱۹/۲)۲۳	(۳۰/۸)۲۷	(۳۸/۳)۴۶	۴/۳۰±۲/۷۰
	۲۴	منضبط بودن استاد	(۰/۰۸)۱	(۱۲/۵)۱۵	(۳۹/۲)۴۷	(۲۵/۸)۳۱	(۲۱/۷)۲۶	۳/۵۵±۰/۹۹۵
ارتباط بین فردی	۲۵	برقراری ارتباط صمیمانه با دانشجو	(۰/۰۸)۱	(۱۵/۰)۱۸	(۳۸/۳)۴۶	(۲۵/۰)۳۰	(۲۰/۸)۲۵	۳/۵۰±۱/۰۱
	۲۶	انعطاف پذیری نسبت به رفتار دانشجو	(۰/۰۸)۱	(۱۵/۸)۱۹	(۱۷/۵)۲۱	(۲۷/۵)۳۳	(۳۸/۳)۴۶	۳/۸۷±۱/۱۲
	۲۷	حفظ شخصیت دانشجو و احترام به او	(۰/۰۸)۱	(۱۸/۳)۲۲	(۲۰/۰)۲۴	(۳۶/۷)۴۴	(۲۴/۲)۲۹	۳/۶۵±۱/۰۶
	۲۸	توانایی همدلی و درک متقابل	۰	(۱۳/۳)۱۶	(۲۸/۳)۳۴	(۳۴/۲)۴۱	(۲۴/۲)۲۹	۳/۶۹±۰/۹۸۶
	۲۹	کمک به بهبودی مهارت های ارتباطی دانشجویان	(۳/۳)۴	(۲۰/۰)۲۴	(۳۴/۲)۴۱	(۲۳/۳)۲۸	(۱۹/۲)۲۳	۳/۳۵±۱/۱۰
	۳۰	انجام مشاوره در زمینه های غیر درسی	(۲/۵)۳	(۱۴/۲)۱۷	(۳۶/۷)۴۴	(۲۹/۲)۳۵	(۱۷/۵)۲۱	۳/۴۵±۱/۰۲
	۳۱	در دسترس بودن در ساعات غیر کلاسی	(۰/۰۸)۱	(۹/۲)۱۱	(۲۵/۸)۳۱	(۳۳/۳)۴۰	(۳۰/۸)۳۷	۳/۸۴±۰/۹۹۶
	۳۲	ایجاد انگیزه برای توجه به درس	(۰/۰۸)۱	(۱۳/۳)۱۶	(۲۹/۲)۳۵	(۳۱/۷)۳۸	(۲۵/۰)۳۰	۳/۶۷±۱/۰۲
	۳۳	عدم استفاده از تقویت کننده های منفی	۰	(۱۲/۵)۱۵	(۲۴/۲)۲۹	(۴۰/۰)۴۸	(۲۳/۳)۲۸	۳/۷۴±۰/۹۵۷
مهارت ارزشیابی	۳۴	برقراری ارتباط چشمی مناسب با دانشجویان	(۰/۰۸)۱	(۱/۰)۱۸	(۲۸/۳)۳۴	(۲۸/۳)۳۴	(۲۷/۵)۳۳	۳/۶۷±۱/۰۶
	۳۵	بیان شیوه ارزشیابی در آغاز درس	(۰/۰۸)۱	(۱۴/۲)۱۷	(۲۶/۷)۳۲	(۲۷/۵)۳۳	(۳۰/۰)۳۶	۳/۷۲±۱/۰۷
	۳۶	ارزشیابی دانشجویان بر اساس اهداف آموزشی هر درس	۰	(۱۶/۷)۲۰	(۲۷/۵)۳۳	(۲۹/۲)۳۵	(۲۶/۷)۳۲	۳/۶۶±۱/۰۴
	۳۷	ارائه برنامه تکلیف و فعالیت برای دانشجویان	(۰/۰۸)۱	(۱۸/۳)۲۲	(۲۷/۵)۳۳	(۲۹/۲)۳۵	(۲۴/۲)۲۹	۳/۵۸±۱/۰۷
	۳۸	ارزشیابی در شروع و پایان هر مبحث درسی	(۰/۰۸)۱	(۱۰/۰)۱۲	(۲۹/۲)۳۵	(۳۰/۸)۳۷	(۲۹/۲)۳۵	۳/۷۸±۱/۰۰۸
	۳۹	برگزاری کوئیز یا امتحان میان ترم	۰	(۱۰/۰)۱۲	(۲۲/۵)۲۷	(۳۱/۷)۳۸	(۳۵/۸)۴۳	۳/۹۳±۰/۹۹۴
	۴۰	برگزاری امتحانات دقیق و جامع در پایان ترم	۰	(۱۰/۸)۱۳	(۲۱/۷)۲۶	(۱۸/۳)۲۲	(۴۹/۲)۵۹	۴/۰۶±۱/۰۷
	۴۱	قضاوت درست و رعایت عدالت	۰	(۱۵/۸)۱۹	(۲۷/۵)۳۳	(۳۱/۷)۳۸	(۲۵/۰)۳۰	۳/۶۶±۱/۰۲
دانش پژوهشی	۴۲	سابقه تدریس استاد	(۰/۰۸)۱	(۱۵/۰)۱۸	(۲۹/۲)۳۵	(۲۶/۷)۳۲	(۲۸/۳)۳۴	۳/۶۷±۱/۰۷
	۴۳	علاقه‌مندی استاد به انجام پژوهش	۰	(۲۰/۰)۲۴	(۲۵/۸)۳۱	(۳۳/۳)۴۰	(۲۰/۸)۲۵	۳/۵۵±۱/۰۳
	۴۴	تشویق وترغیب دانشجویان به انجام کارهای پژوهشی	۰	(۱۱/۷)۱۴	(۲۴/۲)۲۹	(۳۵/۸)۴۳	(۲۸/۳)۳۴	۳/۸۱±۰/۹۸۱
	۴۵	ارجاع دانشجو به منابع درسی	۰	(۱۲/۵)۱۵	(۲۴/۲)۲۹	(۳۰/۰)۳۷	(۳۲/۵)۳۹	۳/۸۳±۱/۰۲
رعایت قوانین	۴۶	رعایت آیین نامه آموزشی	۰	(۱۷/۵)۲۱	(۲۰/۰)۲۴	(۱۶/۷)۲۰	(۴۵/۸)۵۵	۳/۹۱±۱/۱۶
	۴۷	عدم تبعیض گذاشتن بین دانشجویان مذکر و مونث	۰	(۹/۲)۱۱	(۱۹/۲)۲۳	(۳۰/۸)۳۷	(۴۰/۸)۴۹	۴/۰۳±۰/۹۸۷
	۴۸	توجه به رعایت نظم و ترتیب توسط دانشجو	(۰/۰۸)۱	(۱۵/۰)۱۸	(۲۹/۲)۳۵	(۲۴/۲)۲۹	(۳۰/۸)۳۷	۳/۶۹±۱/۰۹
	۴۹	انجام حضور و غیاب در کلاس	(۰/۰۸)۱	(۱۷/۵)۲۱	(۱۶/۷)۲۰	(۲۱/۷)۲۶	(۴۳/۳)۵۲	۳/۸۹±۱/۱۷

جدول ۲: میانگین و انحراف استاندارد مولفه های استاد توانمند

متغیر	روش تدریس	شخصیت فردی	ارتباط بین فردی	ارزشیابی	دانش پژوهی	رعایت قوانین	نمره کلی
M±SD	۳/۸۹ ±۰/۸۳	۳/۷۹ ±۰/۹۳	۳/۶۴ ±۰/۷۲	۳/۷۷ ±۰/۷۶	۳/۶۷ ±۰/۷۹	۳/۸۷ ±۰/۸۳	۳/۷۶ ±۰/۷۲

همان‌گونه که در جدول ۲ مشاهده می‌شود میانگین نمره کلی به دست آمده از پرسشنامه های تحلیل شده ۳/۷۶±۰/۷۲ است که بالاتر از متوسط است. میانگین و انحراف استاندارد مولفه‌ی روش تدریس ۳/۸۹±۰/۸۳، میانگین و انحراف استاندارد مولفه‌ی شخصیت فردی۳/۷۹±۰/۹۳، میانگین و انحراف استاندارد

[Downloaded from zanko.muk.ac.ir on 2026-11-27]

مولفه‌ی ارتباط بین فردی ۰/۷۲±۳/۶۴، میانگین و انحراف استاندارد مولفه‌ی ارزشیابی ۰/۷۶±۳/۷۷، میانگین و انحراف استاندارد مولفه‌ی دانش پژوهی ۰/۷۹±۳/۶۷، میانگین و انحراف استاندارد مولفه‌ی رعایت قوانین ۰/۸۳±۳/۸۷ بود. از بین مولفه های استاد توانمند بیشترین میانگین مربوط به حیطه روش تدریس (۰/۸۳±۳/۸۹) و کمترین میانگین مربوط به حیطه ارتباط (۰/۷۲±۳/۶۴) است.

جدول ۳: مقایسه نظرات اساتید نسبت به ویژگی‌های استاد توانمند برحسب رشته تحصیلی، جنس و وضعیت تأهل

متغیر	گروه	میانگین و انحراف معیار	t	df	Sig
رشته تحصیلی	علوم پایه	۳/۶۷ ± ۰/۰۸	-۱/۸۸	۱۱۷	۰/۰۵
	بالینی	۳/۹۴ ± ۰/۱۰			
جنسیت	مذکر	۱۸۷ ± ۳۳/۴۰	۱/۰۲	۱۱۷	۰/۳۱۹
	مؤنث	۱۸۰/۷۶ ± ۳۹/۹۸			
وضعیت تأهل	مجرد	۱۸۸/۰۳ ±۳۳/۸۰	۱/۷۱	۱۱۷	۰/۰۹
	متأهل	۱۷۴/۳۲ ±۴۱/۹۱			

نتایج جدول ۳ بیانگر آن است که نمره میانگین کل حیطه‌های مورد بررسی مربوط به گروه بالینی (۰/۱۰±۳/۹۴) بیشتر از گروه علوم پایه (۰/۰۸ ±۳/۶۷) بود و بین نظرات اساتید در مورد ویژگی‌های استاد توانمند تفاوت معنی‌داری از نظر آماری وجود دارد (p=۰/۰۵). همچنین بین نظرات اساتید در مورد ویژگی‌های استاد توانمند بر حسب متغیرهای جنسیت و وضعیت تأهل تفاوت معنی‌داری از نظر آماری وجود ندارد (p>۰/۰۵).

جدول ٤: مقایسه نظرات اساتید نسبت به ویژگی‌های استاد توانمند برحسب دانشکده محل خدمت، پایه علمی، مدرک تحصیلی، سن، سال ۱۳۹٤

متغیر	تغییرات	مجموع مجذورات	df	میانگین مجذورات	f	Sig
محل خدمت	بین گروهی	۱۱/۲۸	۴	۲/۸۲	۶/۲۹	۰/۰۰۱
	درون‌گروهی	۵۱/۱۰	۱۱۴	۰/۴۴		
	کل	۶۲/۳۹	۱۱۸			
پایه علمی	بین گروهی	۱۲/۵۹	۴	۴/۱۹	۹/۶۹	۰/۰۰۱
	درون گروهی	۴۹/۸۰	۱۱۴	۰/۴۳۳		
	کل	۶۲/۳۹	۱۱۸			
مدرک تحصیلی	بین گروهی	۱۱/۲۵	۲	۵/۶۲	۱۲/۵۵	۰/۰۰۱
	درون‌گروهی	۵۱/۱۳	۱۱۶	۰/۴۴		
	کل	۶۲/۳۹	۱۱۸			
سن	بین گروهی	۵/۰۵	۳	۱/۶۸	۳/۳۷	۰/۰۲۲
	درون‌گروهی	۵۷/۳۳	۱۱۵	۰/۴۹۹		
	کل	۶۲/۳۹	۱۱۸			

[Downloaded from zanko.muk.ac.ir on 2026-11-27]

همان‌گونه که نتایج جدول ۴ نشان می‌دهد که بین نمره‌کل نظرات اساتید بر حسب دانشکده محل خدمت در مورد ویژگی‌های استاد توانمند تفاوت وجود دارد. میانگین نظرات اساتید دانشکده پزشکی (۴/۰۳±۰/۶۴)، میانگین نظرات اساتید دانشکده بهداشت(۳/۵۸±۰/۷۱)، میانگین نظرات اساتید دانشکده پرستاری مامایی (۳/۳۱±۰/۷۱) و میانگین نظرات اساتید دانشکده دندان پزشکی ۳/۱۹±۰/۶۹) بود. بالاترین میانگین مربوط به اساتید دانشکده پزشکی و پایین‌ترین میانگین مربوط به اساتید دانشکده پرستاری مامایی بود و نتایج آزمون تعقیبی LSD نشان داد که بین نظرات اساتید دانشکده بهداشت با دندان پزشکی، پرستاری مامایی و پزشکی تفاوت معنی‌داری وجود دارد.

نتایج جدول ۴ نشان داد که بین نمره‌کل نظرات اساتید بر حسب پایه علمی در مورد ویژگی‌های استاد توانمند تفاوت وجود دارد. میانگین نظرات اساتید دارای پایه علمی مربی (۳/۲۸±۰/۶۴)، میانگین نظرات اساتید دارای پایه علمی استادیار (۳/۹۷±۰/۶۶)، میانگین نظرات اساتید دارای پایه علمی دانشیار (۳/۳۱±۰/۷۱) و میانگین نظرات اساتید دارای پایه علمی استاد (۴/۰۹±۰/۴۳) بود. بالاترین میانگین مربوط به پایه علمی استاد و پایین‌ترین میانگین مربوط پایه علمی مربی بود. همچنین نتایج آزمون تعقیبی LSD نشان داد که بین نظرات اساتید دارای پایه علمی مربی با اساتید دارای پایه علمی استادیاری، دانشیاری و استادی تفاوت وجود دارد.

نتایج جدول ۴ نشان داد که بین نمره‌کل نظرات اساتید در مورد ویژگی‌های استاد توانمند تفاوت معنی داری وجود دارد. میانگین نظرات اساتید دارای مدرک تحصیلی کارشناسی ارشد (۳/۳۱±۰/۶۴)، میانگین نظرات اساتید دارای مدرک تحصیلی دکتری (۴/۰۳±۰/۶۴) و میانگین نظرات اساتید دارای مدرک تحصیلی تخصص (۳/۹۱±۰/۶۹) بود که بالاترین میانگین مربوط به اساتید دارای مدرک تحصیلی دکتری و پایین‌ترین میانگین مربوط به اساتید دارای مدرک تحصیلی کارشناسی ارشد بود. نتایج آزمون تعقیبی LSD نشان داد که بین نظرات اساتید دارای مدرک تحصیلی فوق لیسانس با سایر اساتید تفاوت معنی‌داری وجود دارد اما تفاوت بین نظرات اساتید داری مدرک تحصیلی دکتری و تخصص معنی‌دار نبود. همچنین نتایج جدول ۴ نشان می‌دهد که بین نمره‌کل نظرات اساتید بر حسب سن آنها تفاوت وجود دارد. میانگین نظرات گروه سنی زیر ۳۰ (۳/۸۳±۰/۵۹)، میانگین نظرات گروه سنی ۴۰-۳۰ (۳/۸۲±۰/۷۴)، میانگین نظرات گروه سنی ۵۰-۴۰ (۳/۷۷±۰/۶۹) و میانگین نظرات گروه سنی ۶۰-۵۰ (۳/۰۰۴±۰/۶۶) بود. بالاترین میانگین مربوط به گروه سنی زیر ۳۰ سال و پایین‌ترین میانگین مربوط به ۶۰-۵۰ بود. نتایج آزمون تعقیبیLSD نشان داد که بین نظرات گروه سنی ۳۰-۲۰ با نظرات سایر گروه‌های سنی تفاوت معنی‌داری وجود دارد اما تفاوت سایر گروه‌های سنی با هم معنی‌دار نبود.

[Downloaded from zanko.muk.ac.ir on 2026-11-27]

جدول ۵: مقایسه نظرات اساتید نسبت به ویژگی‌های استاد توانمند برحسب نوع استخدام و سابقه خدمت، سال ۱۳۹٤

متغیر	تغییرات	مجموع مجذورات	df	میانگین مجذورات	f	sig
نوع استخدام	بین گروهی	۵۱۷۰/۹۲	۳	۱۷۲۳/۶۴	۱/۳۴۸	۰/۲۶۲
	درون‌گروهی	۱۴۶۹۹۲/۵	۱۱۵	۱۲۷۸/۱۹		
	کل	۱۵۲۱۶۳/۲۷۷	۱۱۸			
سابقه خدمت	بین گروهی	۵۹۸۰/۳۵	۴	۱۴۹۵/۰۸	۱/۱۶۶	۰/۳۳۰
	درون‌گروهی	۱۴۶۱۸۲/۹۲	۱۱۴	۱۲۸۲/۳۰		
	کل	۱۵۲۱۶۳/۲۷	۱۱۸			

همان‌گونه که در جدول ۶ مشاهده می‌شود بین نظرات اساتید برحسب نوع استخدام نسبت به ویژگی‌های استاد توانمند تفاوت معنی‌دار (f =۱/۳۴۸) در سطح (p≤۰/۲۶۲) وجود دارد؛ بنابراین فرضیه پژوهشی تحقیق مبنی بر رابطه معنی‌دار بین نوع استخدام و ویژگی‌های استاد توانمند رد و فرض صفر تائید می‌شود. همچنین بین نظرات اساتید برحسب سابقه نسبت به ویژگی‌های استاد توانمند تفاوت معنی‌دار (f = ۱/۱۶۶) در سطح (p≤۰/۳۳۰) وجود دارد. بنابراین فرضیه پژوهشی تحقیق مبنی بر رابطه معنی‌دار بین سابقه تدریس و ویژگی‌های استاد توانمند رد و فرض صفر تائید می‌شود.

در رابطه با سابقه خدمت بیشترین میانگین نمره کل مربوط به طبقه افراد دارای ۲۵-۲۰ سال خدمت (۴/۳۸±۰/۳۲) بود و کمترین میانگین مربوط به طبقه افراد داری ۲۰-۱۵ سال خدمت (۳/۵۹±۰/۷۷) بود اما تفاوت بین آنها از نظر آماری معنی‌دار نبود. همچنین در رابطه با نوع استخدام بیشترین میانگین مربوط به طبقه پیمانی (۳/۹۲±۰/۶۳) و کمترین میانگین مربوط به طبقه حق التدریس (۳/۴۱±۰/۵۵) بود اما این تفاوت از نظر آماری معنی‌دار نبود.

بحث و نتیجه‌گیری

این پژوهش با هدف تعیین ویژگی‌های استاد توانمند بر اساس نظرات اساتید دانشگاه علوم پزشکی کردستان در سال ۱۳۹۴ انجام شد. میانگین نمره کلی به دست آمده (۳/۷۶±۰/۷۲) بود که نشان می‌دهد اساتید حیطه‌های ذکر شده در پرسشنامه را با اهمیت دانسته با آنها موافق بوده‌اند. یافته‌های پژوهش در زمینه اولویت‌دهی استاد توانمند بر اساس نظرات اساتید دانشگاه علوم پزشکی کردستان مشخص نمود که اساتید به ترتیب حیطه‌ی روش تدریس، رعایت قوانین، شخصیت فردی، مهارت ارزشیابی، ارتباط فردی و دانش‌پژوهی را مهم‌ترین حیطه‌ها دانسته‌اند. بالاترین میانگین به دست آمده مربوط به حیطه روش تدریس (۳/۸۹±۰/۸۳) و پایین‌ترین میانگین مربوط به حیطه دانش پژوهشی (۳/۶۷±۰/۷۹) بود که با پژوهش‌های وهابی (۱۰)، گشمرد و همکاران (۴)، پیمان و همکاران (۹)، قربانی و همکاران (۱۱)، محدثی و همکاران (۱۲)، درگاهی و همکاران (۱۳)، رمضانی و درتاج راوری (۲)، صیامیان و همکاران (۱۴) همسو می‌باشد. میانگین بالای حیطه روش تدریس نشان دهنده این است که اساتید، مهارت بالا در تدریس را ویژگی کلیدی و اساسی یک استاد توانمند می‌دانند؛ لذا پیشنهاد می‌شود این ویژگی به‌عنوان یک ملاک و

[Downloaded from zanko.muk.ac.ir on 2026-11-27]

ویژگی مهم و با ارزش در جذب اساتید و مدرسین و همچنین در تقویت بنیه علمی آنان در نظر گرفته شود.

نتایج دیگر حاکی از آن بود که کم‌ترین میانگین نمره، به حیطه مهارت ارزشیابی و دانش‌پژوهی اختصاص‌یافته است که با نتایج تحقیق والی و همکاران (۸) همسو ولی با یافته‌های تحقیق گشمرد (۴) و رمضانی (۲) متفاوت است. در این دو تحقیق، اساتید برای جنبه دانش‌پژوهی و مهارت ارزشیابی به‌عنوان ویژگی‌های یک استاد خوب اهمیت زیادی قائل شده‌اند. نمره پایین حیطه پژوهشی در اساتید دانشگاه علوم پزشکی کردستان نشان دهنده این است که اساتید دانشگاه علوم پزشکی کردستان اهمیت کمتری برای پژوهش قائل هستند که می‌تواند به دلیل ماهیت رشته های علوم پزشکی باشد. دلیل تفاوت نتایج مطالعه حاضر با سایر مطالعات مورد اشاره، می‌تواند کم‌اهمیت دانستن و عدم اعتقاد به نقش ارزشیابی از نظر اساتید به منظور پیشبرد اهداف آموزشی و شناسایی نقاط ضعف و قوت محتوای آموزشی ارائه‌شده باشد همچنین دلیل کم اهمیت دانستن حیطه دانش پژوهی از نظر اساتید مورد بررسی می‌تواند در نوع دانشگاه‌ها و رشته تحصیلی باشد. علاوه بر آن، آموزش دانشجویان، زمان زیادی از وقت آن‌ها را به خود اختصاص می‌دهد لذا فرصت کافی برای فعالیت در بعد پژوهشی و ترغیب دانشجویان به کار پژوهشی را ندارند.

ارتباط معنی‌داری بین نظرات اساتید برحسب سن اساتید، با ویژگی‌های استاد توانمند دیده شد ($p\leq ۰/۰۵$). به طوری که اساتید جوان‌تر (زیر ۳۰ سال) اهمیت بیش‌تری در مقایسه با اساتید بالای ۳۰ سال برای هرکدام از حیطه‌ها قائل بودند؛ که همسو با نتایج والی و همکاران و پیمان و همکاران بود؛ ولی با نتایج مطالعه‌ی گشمرد و همکاران (۴) مغایر بود. دلیل این امر می‌تواند انگیزه، حوصله و توجه بیش‌تر اساتید جوان به حیطه‌ها و ضوابط آموزشی و برقراری ارتباط با دانشجو و جلب مشارکت وی در کلاس باشد .علاوه بر این ممکن است که اساتید جوان علاقه‌مند به ارتقا در سال‌های آتی باشند و پاره‌ای از حیطه‌ها در راستای کسب امتیاز توسط ایشان برای ارتقا نقش دارد لذا به آن‌ها توجه بیشتری نشان می‌دهند، درصورتی‌که اساتید دارای سابقه کار بالا، فاقد این انگیزه هستند.

از طرف دیگر نتایج تحقیق نشان داد که بین پایه علمی اساتید با ویژگی‌های استاد توانمند ارتباط معنی‌داری وجود داشت ($p\leq ۰/۰۱$) که همسو با نتایج تحقیق گشمرد و همکاران بود (۴). بیشترین میانگین به نفع طبقه دانشیار بود و کمترین میانگین مربوط به طبقه مربی بود. .به نظر می‌رسد که یکی از عوامل انگیزشی اساتید در طول خدمت مرتبه علمی آن‌ها و ارتقاء به مرتبه‌های بالاتر است. در هر مرتبه علمی اساتید با کسب تجربه و تخصص بیشتر در حوزه‌های تخصصی‌تر مهارت پیدا می‌کنند که می‌تواند این ارتباط را توجیه کند.

نتایج پژوهش نشان داد که بین رشته تحصیلی اساتید و ویژگی‌های استاد توانمند رابطه معنی‌داری وجود دارد ($p\leq ۰/۰۵$). این نتیجه با نتایج تحقیق پیمان و همکاران همسو بود (۹). به نظر می‌رسد که رشته تحصیلی و واحدهای درسی و محتواهای آموزشی می‌تواند نگرش اساتید نسبت به استاد و وظایف استاد نسبت به دانشجو را تحت تاثیر قرار دهد. هر کدام از اساتید بر حسب رشته تحصیلی و زمینه مطالعاتی خود دیدگاه متفاوتی نسبت به تدریس دارند که تعیین‌کننده دانشکده محل خدمت اساتید است و می‌تواند رابطه معنی‌دار بین دانشکده محل خدمت با ویژگی‌های استاد توانمند را تبیین کند ($p\leq ۰/۰۱$).

نتایج پژوهش نشان داد که بین مدرک تحصیلی اساتید با ویژگی‌های استاد توانمند رابطه معنی‌داری

[Downloaded from zanko.muk.ac.ir on 2026-11-27]

وجود دارد (p≤۰/۰۰۱). این نتیجه با نتایج پیمان و همکاران و گشمرد و همکاران همسود بود. مدرک تحصیلی که حاصل تحصیل در رشته‌های متفاوت و گذراندن واحدهای درسی متفاوت است می‌تواند مهارت‌ها و دانش لازم اما متفاوت درباره تدریس و نحوه آن و همچنین دیدگاه اساتید را نسبت به درس و کلاس تحت تاثیر قرار دهد.

از نظر اساتید دانشگاه علوم پزشکی کردستان، مهم‌ترین خصوصیات استاد توانمند دانشگاهی، تسلط بر موضوع درس بود، از نظر اهمیت شش حیطه مورد بررسی حیطه‌های روش تدریس و شخصیت فردی بیش‌ترین نمره را به خود اختصاص دادند. با توجه به این‌که در حیطه‌های دانش‌پژوهی و مهارت‌های ارزشیابی مجموع میانگین نمره دیدگاه استادان از وضعیت مطلوبی برخوردار نبودند می‌توان با آگاه نمودن آن‌ها از نتیجه‌ی مطالعه، از آنان درخواست نمود که به این دو بعد توجه بیش‌تری داشته باشند. این پژوهش در یک مقطع زمانی خاص و در بین یک گروه خاص از اساتید اجرا شده است و باید در تعمیم‌دهی آن به سایر گروه‌ها و دانشگاه‌ها احتیاط کرد. پیشنهاد می‌شود این پژوهش در سایر دانشگاه‌ها انجام و به یک توافق کلی در مورد ویژگی‌های استاد توانمند از دیدگاه اساتید دانشگاه‌های کشور دست پیدا کرد و آنها را به عنوان ملاک‌های جذب اساتید در نظر گرفت، همچنین تمهیدات لازم برای پرورش این ویژگی‌ها در اساتید اندیشیده شود.

تشکر و قدردانی

نویسندگان این مقاله بر خود لازم می‌دانند از همه اساتیدی که در اجرای این پروژه با ما همکاری نمودند و پرسشنامه‌ها را به‌طور کامل پر نموده و تحویل دادند، تشکر و قدردانی نمایند. همچنین از کمیته تحقیقات دانشجویی دانشگاه علوم پزشکی کردستان به خاطر همکاری در تصویب این طرح و تأمین هزینه این پژوهش در قالب طرح تحقیقاتی دانشجویی، تشکر و قدردانی می‌گردد. هزینه اجرای این پژوهش در تاریخ ۱۳۹۳/۱۱/۱۲ توسط معاونت تحقیقات و فناوری دانشگاه علوم پزشکی کردستان با شماره گرانت ۱۲۲ / ۹۳ تأمین گردیده است.

References

1- Heidari H, Sharifirad Gh, Kamran A. A Comparative Study of Teacher Evaluation Priorities
from Viewpoint of the Faculty Members and Students of Lorestan University of Medical Sciences. J Health Syst Res 2013; 9(7):749-759

2- Ramezani T, Dortaj Ravari E. Characteristics of Effective Teachers and Pertinent Effective Educational Factors according to the Teachers and Students' Point of View in Schools of Nursing, Kerman University of Medical Sciences. Strides Dev Med Educ. 2009; 6(2): 139-48 .[Persian]

3-.Shamsi Meimandi M, Okhovati M, Mohammad Alizadeh S. Faculty members' point of view about the criteria for selecting pioneers and the strategies to revere them, Kerman University of Medical Sciences. Strides Dev Med Educ. 2008; 5(1): 50-7. [Persian]

4- Gashmard R, moatamed N, vahedparast H. Faculty Members' and Students' Veiwpoints on Characteristics of a Good University Teacher in Boushehr University of Medical Sciences. Iran J Med Educ. 2011; 11 (1): 48-57

5- MazloomyMahmoodAbad SS, Rahaei Z, Ehrampoush MH, Soltani T. The characteristics of an expert faculty member based on viewpoints of medical students–Yazd, Iran-2008. Hormozgan Med J. 2010;14(3):226-33.

6 - Cheraghi M. A, Esmaeili M. Ghisvandian SH. Characteristics of an Elite Instructor: A Qualitative Study. J Urmia Nurs Midwifery Fac. 2014; 12(2): 86-93.

[Downloaded from zanko.muk.ac.ir on 2026-11-27]

7- McLeod PJ, Steinert Y, Meagher T, Mcleod A. The ABCs of pedagogy for clinical teachers. Med Educ. 2003; 37(7):638-44.
8-Vali L, Shokoohi M, Beigzadeh A. Characteristics of a Capable University Teacher the Viewpoints of Faculty Members of Health Services Management Department in Iranian Medical Universities. Iran J Med Educ. 2014; 14 (2) :90-100
9- Peyman H, Zarian A, Sadeghifar J, Alizadeh M, Yaghubi M, Yamani N, et al . Characteristics of a Capable University Teacher from the Students' Point of View. Iran J Med Educ. 2011; 10 (5): 1131-1139
10- vahabi A. The characteristics of a good master from the viewpoint of students of Sanandaj University of Applied Science, 2013. J Med Educ Dev. 2014; 7 (13): 82-90
11- Ghorbani R, Haji-Aghajani S, Heidarifar M, Andade F, Shams-Abadi M. Viewpoints of nursing and para-medical students about the features of a good university lecturer. koomesh. 2009; 10 (2): 77-84
12- Mohaddesi H, Feizi A, Salem R. A Comparison of Teachers and Students Opinions toward Effective Teaching Standards in Urmia University of Medical Sciences. J Urmia Nurs Midwifery Fac. 2012; 9 (6): 464- 471. [Persian].
13- Dargahi H, Hamouzadeh P, Sadeghifar J, Raadabadi M, Roshani M, Salimi M et al . Criteria Assessment of a Expect Teacher for Effective Teaching. payavard. 2011; 4 (3 and 4): 91-98
14- Siamian H, Balaghafari A, Aligolbandi K, Reza Nezhad F, Sharifi Nick M, Shahrabi, Ghazi Zadeh Z. Characteristics of a Good University Lecturer According to Students. J Mazandaran Univ Med Sci. 2012; 22(96): 106-113. [Persian]

[Downloaded from zanko.muk.ac.ir on 2026-11-27]

Original paper

Characteristics of capable professors from the viewpoint of professors of Kurdistan University of Medical Sciences

Zahed Rezaei[1], Ahmad Vahabi[2], Ghafar Karimianpour[3*], Yazdan Habibi[1], Borhan Mansouri[4]
1- Student Research Committee, Kurdistan University of Medical Sciences, Sanandaj, Iran.
2- Assistant Professor, Department of Medical Laboratory Sciences, Faculty of Paramedical, Kurdistan University of Medical Sciences, Sanandaj, Iran. ORCID ID: http://orcid.org/0000-0003-4301-179X
3- Young Researchers and Elite Club, Kermanshah branch, Islamic Azad University, Kermanshah, Iran: Email: karimiangh@uma.ac.ir
4- Assistant Professor, Medical Toxicology and Drug Abuse Research Center (MTDRC), Birjand University of Medical Sciences, Birjand, Iran

Abstract

Background and Aim: Faculty members, as the main pillars of the university, have an important role in determining the quality of the higher education system. Recognizing their eligible features, can hep in improving the quality of education and the effectiveness of the educational system. The aim of current study was to determine and evaluate the features of an eligible proffesor, according to faculties' comments, working in Kurdistan University of Medical Sciences, Sanandaj, Iran.

Material and Method: The present study was a cross-sectional (descriptive-analytic) study. The study population consisted of all professors at Kurdistan University of Medical Sciences, of whom, 120 professors were randomly selected for the study. The data collection tool was a questionnaire, consisted of two sections: demographic questions and questions about the characteristics of eligible professor. Questionnaires were completed by the professors. The collected data were analyzed using SPSS software, version 22.

Results: 77 participants were men and 43 were women. The mean and standard deviation of the proffesors' age and years of service were 42.2±5.14 and 2.20±0.65, respectively. The participants introduced teaching method, the personality, the interpersonal relation, Educational appraisal, research knowledge, and compliance with the rules as an eligible proffesor's most important features. The most important priority of faculties was the field of teaching method and the least important priority was research knowledge.

Conclusion: Proficiency in teaching lessons is an eligible proffesor's most important feature according to the participants' comments, which should be given special attention. Therefore, the universities should select professors, based on exellence in teaching skills and their specialized knowledge, the teachers use with high academic ability.

Keywords: Eligible Professor, Teaching skills, Medical school

[Downloaded from zanko.muk.ac.ir on 2026-11-27]